
Laura Bellini
Ще один шматочок ночі
Вона не хоче бути перервою між його концертами

Ще один шматочок ночі

Вона не хоче бути перервою між його концертами

Laura Bellini

ROMANS

ISBN: 9788384901663

ALL-IN Rafał Płonkowski

ЗМІСТ

INTRO 4
Розділ 1 - Умови гри 11
Розділ 2 - Поза сценарієм 24
Розділ 3 - Коли замовкають динаміки 37
Розділ 4 - Те, чого не чути 50
Розділ 5 - Право відмовити 65
Розділ 6 - Мелодія, яку я не хотіла завершувати 78
Розділ 7 - Між одним звуком та іншим 91
Розділ 8 - Місце, до якого повертаються 104
Розділ 9 - Ризик, записаний у нотах 117
Розділ 10 - Ще один шматочок ночі 129
Розділ 11 - Ранок без виправдань 142
Розділ 12 - Карта чужих планів 155
Розділ 13 - Ціна одного вечора 166
Розділ 14 - Правда між словами 179
Розділ 15 - Рішення, яких не можна скасувати 192
Розділ 16 - Тиша після останнього акорду 205
Розділ 17 - Те, чого не візьмеш із собою в турне 216
Розділ 18 - Ритм, якого потрібно навчитися 228
Розділ 19 - Останній концерт 239
Розділ 20 - Власний ритм 252

INTRO

Уперше я почула, як Кирило Новак грає на контрабасі, коли намагалася врятувати власне майбутнє від чоловіка з дрилем.

Був четвер, двадцять хвилин на одинадцяту вечора, а джазовий клуб «Півтон» на одній із бічних вулиць Катовіце мав зачинитися через шість тижнів. Не назавжди. Принаймні так запевняв власник. Старі комунікації потребували заміни, стіни — просушування, а сцена — перебудови. Проблема полягала в тому, що ремонтна бригада вже зараз поводилася так, ніби заклад належав їй.

— Якщо ви ще раз просвердлите мені сигнальний кабель, я змушу вас заплатити за всю систему, — сказала я, стоячи на драбині.

Чоловік у помаранчевому жилеті подивився на мене знизу.

— Ви тут головна?

— У питаннях звуку? Так.

— А в питаннях стіни?

— Стіна не матиме жодного значення, якщо протягом шести тижнів нам не вдасться провести жодного концерту.

Він не виглядав переконаним, але відклав дриль.

Мені було тридцять три роки, я мала власну справу й дедалі менше терпіння до людей, які вважали, що жінка за звуковим пультом стоїть там виключно для того, щоб подавати мікрофони. Дев'ять років я забезпечувала звук на концертах, фестивалях і під час записів. Могла

розпізнати неправильно підключений сценічний монітор за одним звуком, а наближення катастрофи — за тим, як організатор говорив, що все під контролем.

Того вечора катастрофа мала напрочуд елегантне оформлення.

На столику біля стіни лежав підписаний мною договір на звукове забезпечення останнього циклу концертів «Півтону». Шість тижнів роботи, гонорар, якого вистачило б на заміну зношеного обладнання, і одна важлива умова: жодних додаткових зобов'язань після закриття клубу.

За два місяці я планувала розпочати власний звукозаписний проєкт. Камерні музичні сесії, записані наживо, без великих агентств і артистів, переконаних, що їхній розклад важливіший за життя всіх навколо. Я вже орендувала невелику студію в Ліготі. Підписала перші договори. Уперше за довгий час збиралася робити щось за власними правилами.

І тоді я почула контрабас.

Спочатку поодинокі глибокі звуки, що пробилися крізь розмови техніків і гул вентиляції. Потім коротку музичну фразу, яка обірвалася саме там, де я очікувала її завершення. Музикант почав знову, цього разу повільніше. Він не намагався вразити швидкістю. Залишав простір між нотами, ніби хотів перевірити, чи хтось наважиться його заповнити.

Я спустилася з драбини.

На сцені стояв високий чоловік у темній сорочці із засуканими рукавами. У нього було коротке, трохи скуйовджене волосся й така зосередженість, що здавалося, ніби весь його світ обмежувався чотирма струнами. Контрабас притулявся до його тіла з тією

природністю, яка властива речам, якими користуються багато років.

Він не одразу мене помітив.

Або лише вдавав.

— У тебе перевантажений другий канал, — сказала я.

Він перестав грати.

— І тобі доброго вечора.

— Доброго вечора. У тебе перевантажений другий канал.

Він поглянув у бік звукового пульта.

— Чую.

— Тоді чому продовжуєш грати?

— Бо хотів дізнатися, чи ти почуєш.

Я не любила таких відповідей. Особливо від чоловіків, які, вочевидь, знали, як використовувати тишу.

— Якщо це прослуховування, міг би попередити.

Він ледь усміхнувся.

— Кирило Новак.

Прізвище було мені знайоме. Власник клубу згадував його кілька разів, представляючи програму прощального циклу. Тридцять вісім років, визнаний контрабасист, виступи в Польщі та за кордоном. Людина, розклад якої, за чутками, складав хтось інший.

— Тамара Крук.

— Знаю.

— Це дає тобі перевагу.

— Невелику. Ти вже знаєш, що мій другий канал звучить жахливо.

Його голос був нижчим, ніж я очікувала. Спокійний, трохи хриплуватий, без жодного натяку на сценічну манірність. Він дивився на мене уважно, але не так, ніби вимагав негайної відповіді. Це дратувало. Особливо тому, що мені хотілося відповісти.

Я підійшла до пульта й виправила налаштування. Він заграв знову. Цього разу звук розлився майже порожнім клубом м'яко, глибоко, без зайвої різкості.

— Краще? — запитала я.

— Значно.

Він не припиняв грати. Я якусь мить слухала, тримаючи руку на фейдері. Мелодії я не знала, але було в ній щось тривожно знайоме. Вона нагадувала пізнє повернення додому, коли ти ще не готовий повернути ключ у замку.

Потім Кирило підвів очі.

— Залишся ненадовго.

Це не прозвучало як наказ. Радше як пропозиція, яку він не встиг обміркувати.

— Я на роботі.

— Я теж.

— Тоді в нас є дещо спільне.

— Сподіваюся, не тільки це.

Я не відповіла.

Натомість поглянула на годинник. Я мала піти ще десять хвилин тому. Вранці на мене чекала зустріч щодо моєї студії, а в телефоні було повідомлення від власниці приміщення з проханням остаточно підтвердити дату перших записів.

Кирило відклав смичок і перевірив час на екрані телефону. Перш ніж він погасив дисплей, я побачила сповіщення про дзвінок від когось, записаного як «Марек — турне». Він не звернув на нього уваги, проте за мить екран засвітився знову.

— Не відповідаєш? — запитала я.

— Не сьогодні.

— Звучить як розкіш.

— Радше як борг, який завтра стане ще більшим.

Я придивилася до нього уважніше. Під очима були сліди втоми, яких я не помітила б на сцені під час концерту. На футлярі, що стояв поруч, лежав зім'ятий аркуш із датами виступів. Кілька міст, щільно вписані години виїздів. Місця, де на нього вже хтось мав чекати, перш ніж він устигне відпочити після попереднього концерту.

Я знала цей світ достатньо добре, щоб розуміти, як легко він міг поглинути все, крім музики.

— Схоже, ти зайнята людина.

— Надто зайнята, щоб це добре мене характеризувало.

Цього разу він не усміхнувся.

У дверях з'явився Роман, власник «Півтону», з текою під пахвою.

— Чудово, ви обоє тут! — вигукнув він. — Тамаро, завтра обговоримо зміни в програмі. У Кирила є ідея для фінального вечора.

Я напружилася.

— Які зміни?

Роман поглянув на музиканта.

— Ще не все узгоджено.

— Тоді прошу нічого не обіцяти виконавцям, доки я не перевірю технічні можливості.

— Саме тому нам і потрібно, щоб ви працювали разом, — відповів Роман, відступаючи до службового приміщення.

Кирило якусь мить спостерігав за мною.

— Не любиш сюрпризів.

— Люблю. Коли вони не коштують мені трьох додаткових днів роботи.

— А якщо воно того варте?

— Залежить від того, хто платить ціну.

Він поклав долоню на гриф контрабаса. На мить мені здалося, що він збирається сказати щось важливе, але він лише кивнув.

— Справедливий підхід.

Я вимкнула останній сценічний монітор. Клуб занурився в напівтемряву, а з-за барної стійки долинув дзенькіт келихів, які ставили на місце. Кирило підняв футляр із підлоги, звільняючи мені простір у вузькому проході. Він не намагався мене затримати чи перетворити нашу розмову на черговий жарт із натяком на флірт.

І все ж біля дверей я озирнулася.

Він стояв біля сцени, його обличчя частково ховалося в теплому світлі лампи. Тепер він виглядав інакше, ніж хвилину тому. Менше схожим на музиканта, чиє прізвище друкували на афішах, і більше — на людину, яка

стояла перед вибором, якого ще не могла нікому пояснити.

— Тамаро? — озвався він.

— Так?

— Ця композиція ще не має назви.

— Гадаю, це твоя проблема.

— Можливо. Але я хотів би, щоб завтра ти дослухала її до кінця.

Я провела пальцями по холодній дверній ручці. У мене був готовий план, підписані договори й життя, яке я з великими труднощами навчилася будувати навколо власних потреб.

І попри це мені не хотілося йти.

— Побачимо, Кириле.

Він усміхнувся, ніби такої відповіді йому було цілком достатньо.

Надворі сіяв дрібний листопадовий дощ. Телефон завібрував у кишені. Повідомлення від власниці студії вимагало підтвердити дату до ранку. Я мала відповісти негайно, але стояла під вивіскою клубу й слухала, як за зачиненими дверима знову озивається контрабас.

Мелодія обірвалася точно в тому самому місці.

Я ще не знала, що Кирило збирався з нею зробити.

Але значно більше мене непокоїло інше запитання.

Якщо завтра я справді залишуся, щоб почути завершення, чи зможу піти, перш ніж він почне грати наступну композицію?

Розділ 1 - Умови гри

У п'ятницю о дев'ятій ранку в мене склалося враження, що хтось намагається продати мені мою ж власну ідею в упаковці, якої я не замовляла.

На столі в кабінеті Романа лежали три версії програми прощальних концертів «Півтону». Перша була тією, яку ми затвердили два тижні тому. Друга містила кілька розумних правок. Третя виглядала так, ніби хтось вирішив перетворити камерний джазовий клуб на концертну залу, навіть не перевіривши, чи витримають стіни більшу кількість музикантів.

Поруч з останньою версією стояло ім'я Кирила Новака.

— Поясни мені, чому ансамбль із восьми музикантів має виступати на сцені, де ледь уміщується квінтет, — сказала я, підсуваючи аркуш до Романа.

Власник клубу поправив окуляри.

— Це мав би бути фінал. Щось особливе.

— Особливим буде й те, як барабанщик спробує вибратися з-за рояля.

Роман зітхнув. Я знала його сім років і добре розуміла: коли він починав складати документи в ідеально рівну стосику, то готувався озвучити пропозицію, якої мені зовсім не хотілося чути.

— Кирило стверджує, що це можливо.

— Кирило грає на контрабасі. А я відповідаю за те, щоб публіка чула щось більше, ніж акустичний зворотний зв'язок.

— Можна мені на це відповісти? — пролунав голос за моєю спиною.

Я обернулася.

Він стояв у дверях із паперовим стаканчиком кави та футляром, перекинутим через плече. На ньому було темне пальто, з-під якого виднівся сірий светр. У денному світлі він виглядав інакше, ніж попереднього вечора. Менш загадковим, більш звичайним. Лише погляд залишився тим самим: спокійний, уважний, із ледь помітною іскоркою того, що можна було назвати веселощами.

— Будь ласка, — відповіла я. — Ми саме дійшли до моменту, коли ти пояснюєш, як збираєшся розмістити вісьмох людей на чотирнадцяти квадратних метрах.

Кирило поставив стаканчик.

— Ніяк.

Я подивилася на нього.

— Перепрошую?

— Я не збираюся розміщувати вісьмох людей на сцені одночасно. Хочу три склади, які змінюватимуть один одного. Останню композицію ми зіграємо всі разом, але не обов'язково стоячи пліч-о-пліч.

Роман розвів руками.

— Бачиш? Саме тому я й казав, що вам треба поговорити.

— А я саме тому просила технічний опис, а не список прізвищ, — відповіла я.

Кирило сів навпроти мене.

— Справедливе зауваження.

Я не очікувала такої легкої поступки. Уже підготувала аргументи, розрахунки й кілька надзвичайно ввічливих способів пояснити йому, що відомі музиканти не звільняються від законів фізики. Натомість він прийняв моє зауваження без жодної спроби захистити власну гордість.

— Тоді почнемо спочатку, — сказала я. — Скільки людей тобі насправді потрібно для фіналу?

— Мені потрібна можливість запросити музикантів, які творили історію цього місця. Я не хочу влаштовувати парад відомих імен. Хочу, щоб кожен зіграв щось, що справді пов'язує його з «Півтоном».

— Це досі не відповідь на моє запитання.

— Семеро гостей, окрім мене, але в різних комбінаціях.

Я розгорнула нотатник.

— Інструменти?

Наступні п'ятнадцять хвилин ми говорили про мікрофони, сценічні монітори, розташування рояля та можливості невеликої сцени. Кирило знав потреби запрошених музикантів краще, ніж я очікувала. Він не відповідав загальними фразами. Знав, який саксофоніст терпіти не може монітора під ногами й чому одній піаністці потрібно більше простору ліворуч від інструмента.

Це було привабливо в такий спосіб, який я зовсім не збиралася коментувати.

Мені подобалися люди, які добре виконували свою роботу. Ще більше подобалися ті, кому не потрібно було постійно про це розповідати.

Проблема виникла, коли ми дійшли до розкладу.

— Генеральна репетиція в четвер, фінал у суботу, — сказав Кирило.

— Репетиція в п'ятницю, — виправила я. — Четвер у мене зайнятий.

— П'ятниця надто пізно. Музиканти приїжджають із різних міст. Нам потрібен час на виправлення.

— Саме тому я запланувала дві коротші репетиції в середу та п'ятницю.

— Не всі можуть у середу.

— А я не можу в четвер.

Кирило відклав ручку.

— Це важливе зобов'язання?

— Так.

— Можна дізнатися, яке саме?

— Не бачу причини.

Запала тиша.

Роман подивився спочатку на мене, потім на Кирила, наче намагався вирішити, кого з нас потрібно рятувати.

— Тамара веде кілька проєктів, — пояснив він.

— Знаю, — відповів музикант. — Я запитую, чи є можливість змінити дату, а не вимагаю звіту про її життя.

Таке розмежування прозвучало розумно. Однак воно не змінювало того факту, що четвер я зарезервувала для першої пробної сесії у власній студії. Мала приїхати вокалістка з Кракова, яку я кілька місяців намагалася переконати до співпраці. Перенесення зустрічі означало б ризик втратити замовлення.

— Немає, — сказала я.

Кирило якусь мить крутив ручку між пальцями.

— Тоді пошукаймо інше рішення.

— Я пропонувала це десять хвилин тому.

— Знаю. Тепер намагаюся надолужити втрачений час.

Я мимоволі усміхнулася.

Роман скористався моментом.

— Тоді я залишу вас із програмою. Мені треба поговорити з ремонтною бригадою.

Він вийшов, перш ніж я встигла заперечити.

Ми залишилися самі в невеликому приміщенні, що пахло кавою, старим папером і деревом. Крізь прочинені двері долинали звуки підготовки до вечірнього концерту. Хтось пересував стільці, хтось інший перевіряв освітлення. Цей звуковий хаос був мені таким самим знайомим, як власна кухня.

— Учора ти сказала, що сюрпризи бувають дорогими, — озвався Кирило.

— Я й досі так вважаю.

— Мені хотілося б, щоб фінал не став черговим концертом, який люди знімуть на телефони й забудуть наступного дня.

— Мені теж.

— Тоді чому мені здається, що ти від самого початку зі мною воюєш?

Я закрила нотатник.

— Бо ти прийшов з ідеєю, яка потребує додаткових годин роботи кількох людей, але ніхто не запитав цих людей, чи можуть вони присвятити їй свій час.

Він не відвів погляду.

— Ти маєш рацію.

Цього разу він відповів так швидко, що я перестала сприймати це як ввічливу поступку.

— Справді?

— Справді. Я звик, що хтось організовує технічний бік концертів. Але це не означає, що я повинен припускати, ніби в цієї людини завжди знайдеться на все час.

Я поглянула на його руки. У нього були довгі пальці й невеликі мозолі на подушечках, характерні для музикантів, які грають на струнних інструментах. Тепер він спокійно тримав їх на столі, не вибиваючи нервово ритм.

— То що ти пропонуєш? — запитала я.

— Сьогодні підготую докладний сценарій. Ти перевіриш, що можливо реалізувати. Потім вирішимо, від чого відмовляємося.

— І зробиш це, не додаючи мені несподіваних репетицій?

— Спробую.

— Кириле.

— Гаразд. Зроблю.

Він усміхнувся, і мені не сподобалося, як легко ця усмішка змінювала атмосферу між нами.

Телефон, що лежав поруч із його стаканчиком, почав вібрувати. На екрані я побачила те саме ім'я, яке промайнуло переді мною попереднього вечора. Марек.

Кирило перевернув телефон екраном донизу.

— Не обов'язково ігнорувати дзвінок через мене, — сказала я.

— Я ігнорую його не через тебе.

— Схоже на робочу справу.

— Так і є.

Він не став нічого пояснювати. Натомість посунув до мене аркуш із пропозицією програми.

— Можемо повернутися до наших шести тижнів?

Слово «наших» прозвучало напрочуд природно.

Протягом наступної години ми узгодили попередню послідовність виступів. Кирило відмовлявся від частини своїх ідей без образ, але в інших питаннях умів бути впертим. Особливо важливою для нього була композиція, яка мала завершити останній концерт. Він поки що не хотів називати ні її назви, ні остаточного складу музикантів.

— Якщо я не знаю, які будуть інструменти, то не зможу підготувати план, — нагадала я.

— Знатимеш. Мені потрібно лише кілька днів.

— Я не підписую договорів, у яких замість технічної специфікації стоїть таємниця.

— А якщо пообіцяю, що технічних сюрпризів не буде?

— Учора ти обіцяв мені завершену мелодію. Я досі не знаю, чим вона закінчується.

Він подивився на мене з неприхованим здивуванням.

— Ти пам'ятаєш?

— У мене добра пам'ять на незавершені справи.

— Не думав, що ти слухала настільки уважно.

— Це моя робота.

— Звичайно.

Він сказав це без насмішки, але на якусь секунду мені захотілося пояснити, що не кожна деталь нашої зустрічі була наслідком професійного обов'язку. На щастя, здоровий глузд переміг.

Об одинадцятій тридцять мені потрібно було вирушати на зустріч із постачальником обладнання для студії. Я зібрала документи, перевірила розклад і надіслала Романові повідомлення з нашими домовленостями. Кирило допоміг мені впорядкувати аркуші, що розсипалися по столу.

— Ти виглядаєш так, ніби плануєш увесь місяць із п'ятнадцятихвилинними інтервалами, — зауважив він.

— Не весь. Неділі залишаю на волю випадку.

— Сміливо.

— Намагаюся жити небезпечно.

Він притримав двері, коли я виходила з кабінету.

— Ти ж знаєш, що іноді потрібно залишати місце для чогось непередбаченого?

— А ще я знаю, що люди, які так говорять, найчастіше очікують, що хтось інший упорядковуватиме наслідки.

Він зупинився.

— Кажеш із власного досвіду.

Це не було запитанням.

На мить перед очима постала інша квартира, інше місто й чоловік, який колись умів сказати: «Приїжджай, ти ж можеш працювати будь-де». Ніби моя робота була чимось, що вміщується в ноутбуці й може мандрувати слідом за його амбіціями.

— Маю його достатньо, — відповіла я.

Кирило не намагався дізнатися більше.

— Я не хотів прозвучати так, ніби зневажаю твої плани.

— Тоді добре, що ти це пояснив.

Унизу я зупинилася біля барної стійки. За нею Лена, менеджерка клубу, наливала воду в склянки. Вона була однією з небагатьох людей, які розуміли, що моє мовчання під час роботи не означало поганого настрою.

— Тамаро, маєш хвилинку? — запитала вона.

— Якщо це справді хвилинка.

Лена подала мені конверт із договором щодо додаткового звукового забезпечення концерту наступного тижня. Я перевірила дату й одразу похитала головою.

— Не можу. У мене тоді записи.

— Роман сподівався, що ти погодишся.

— Роман знає мій календар.

Кирило, який зупинився за кілька кроків, не втручався. Коли Лена зітхнула, я повернула їй конверт.

— Можу порекомендувати когось хорошого. Але сама за це не візьмуся.

— Зрозуміло. Запитаю Романа, чи погодиться він на заміну.

Лише коли ми вийшли з клубу, Кирило заговорив знову.

— Тобі важко відмовляти?

— Ні. Важко було навчитися.

— А тепер?

— Тепер намагаюся не забувати.

Якусь мить ми дивилися на мокрий тротуар. Листопадові Катовіце мали особливий відтінок сірості, який пом'якшувався лише ввечері, коли засвічувалися вітрини кав'ярень і вікна квартир.

Кирило дістав телефон.

— Можу надіслати тобі сьогодні сценарій?

— Звичайно.

— Даси номер?

— У Романа він є.

— Я волів би отримати його від тебе.

Я подивилася на нього. Цього разу він не усміхався. Чекав так, ніби моя відповідь справді могла бути негативною.

Я продиктувала номер.

Він зберіг його й надіслав коротке повідомлення. На екрані з'явилося його ім'я та речення: «Без сюрпризів. Принаймні технічних».

— Дуже професійно, — прокоментувала я.

— Намагаюся відповідати стандартам.

Тоді я мала піти в бік парковки. Натомість запитала:

— Чому цей фінал настільки важливий для тебе?

Кирило поглянув у бік входу до «Півтону».

— Бо коли мені було двадцять, Роман дозволив мені тут виступити, хоча я ще не вмів слухати інших музикантів. Посеред концерту я остаточно збився. Він міг більше ніколи мене не запросити.

— Але все-таки запросив.

— Сказав, що талант менш важливий, ніж готовність навчатися. Тоді я вирішив, що він старий буркотун.

— А сьогодні?

— Сьогодні знаю, що він мав рацію.

У його голосі не було напускної сентиментальності. Він говорив про щось, що справді його сформувало. Раптом фінальний концерт перестав бути для мене просто ще однією датою в календарі.

— Тоді зробімо його як слід, — сказала я.

Він усміхнувся.

— Саме це я й намагаюся запропонувати від самого ранку.

— З тією різницею, що я збираюся ще й спати протягом наступних шести тижнів.

— Розумний план.

Я рушила до автомобіля, але за кілька кроків почула його голос.

— Тамаро?

Я обернулася.

— Учора ти сказала, що побачимо.

— Щодо чого?

— Чи дослухаєш композицію до кінця.

Я чудово знала, про що він говорив. Удавати, що не пам'ятаю, було б по-дитячому.

— Спочатку надішли сценарій.

— А потім?

— Потім побачимо, чи вмієш ти дотримуватися обіцянок.

Сівши в автомобіль, я ще якийсь час не заводила двигун. Відкрила календар і перевірила дати, пов'язані зі студією. Усе було на своїх місцях. Жодного додаткового концерту, жодних перенесень, жодних зобов'язань перед чоловіком, із яким я познайомилася лише попереднього вечора.

І все-таки ще перед виїздом я перечитала його повідомлення.

Не тому, що воно було особливо кумедним.

А тому, що вперше за довгий час хтось попросив у мене номер телефону так, що це не означало: відтепер він має право на мій час.

Увечері, коли я повернулася до квартири, на мене чекав електронний лист від Кирила.

Вкладений документ мав вісім сторінок. Докладний опис інструментів, послідовності виступів, змін на сцені й орієнтовної тривалості репетицій. Усе було впорядковано з точністю, якої я не очікувала від чоловіка, що грав так невимушено.

Наприкінці документа я знайшла примітку:

«Фінальна композиція залишається відкритою. Не тому, що я хочу ускладнити тобі роботу. А тому, що ще не знаю, як вона повинна закінчитися».

Я прочитала це двічі.

Потім відкрила розклад власної студії, закрила його й поглянула на вільний вечір п'ятниці наступного тижня.

Я не збиралася нічого змінювати.

Але вперше за дуже довгий час мені захотілося, щоб хтось запропонував мені щось, чого я раніше не планувала.

Розділ 2 - Поза сценарієм

У понеділок уранці я знайшла в поштовій скриньці повідомлення, яке дуже ефективно нагадало мені, чому я не довіряла легким рішенням.

Роман надіслав оновлений розклад «Півтону». Він вніс до нього всі правки, узгоджені з Кирилом, але в останній колонці з'явилися три додаткові вечори, позначені моїм прізвищем.

Їх зі мною не погоджували.

За них не передбачили оплати.

І, що дратувало найбільше, вони збігалися з першим етапом роботи в моїй студії.

Я негайно зателефонувала.

— Романе, можеш пояснити, чому мене внесли до технічного забезпечення репетицій, про які ми не домовлялися?

— Доброго ранку, Тамаро.

— Доброго ранку. Чому?

Я почула шелест паперів.

— Я думав, що оскільки ви з Кирилом працюєте над фіналом, то цілком природно...

— Природно — це запитати мене, чи я вільна.

— Ти маєш рацію. Вибач. Просто ситуація стає напруженою.

Я сперлася на кухонну стільницю. За вікном автомобілі повільно рухалися мокрою вулицею, а кавомашина

видавала звуки, які натякали, що початок тижня їй теж не до вподоби.

— Що відбувається?

— Ремонт у частині службових приміщень починається раніше. Ми мусимо прискорити демонтаж старих комунікацій. Якщо не завершимо концерти вчасно, втратимо бригаду.

— Це не причина дописувати мені роботу.

— Знаю.

— Мені потрібен повний список змін до полудня. Без припущень.

— Надішлю.

Я завершила розмову й якусь мить стояла нерухомо.

Ще кілька років тому я, найімовірніше, погодилася б на додаткові години, відклавши власні плани на потім. Зробила б це з почуття обов'язку, а потім ходила б виснажена й злилася на всіх, крім себе.

Тепер я вже мала досить такої версії відповідальності.

Повідомлення від Кирила надійшло, коли я закінчувала снідати.

«Роман розповів мені про плутанину. Я не знав про додаткові репетиції. Хотів би узгодити з тобою план, який не вимагатиме чудес».

Я відповіла:

«Це хороший початок. Чудеса не входять до переліку моїх послуг».

Відповідь з'явилася майже миттєво.

«Розумію. А кава? Кава входить?»

Я усміхнулася до телефона, хоча ще хвилину тому мені хотілося викинути його у вікно.

«Залежить від того, чи йдеться про робочу зустріч».

«Для початку так. А потім вирішиш сама».

Я двічі прочитала останнє речення.

У ньому не було гучних заяв чи особливої зухвалості. Саме тому воно здалося мені більш особистим, ніж усі нав'язливі запрошення, які я чула в клубах протягом останніх років.

«Після сімнадцятої. Одна година. Вибери місце неподалік від "Півтону"».

«Надішлю адресу. І обіцяю не приводити вісьмох музикантів».

Цього разу я засміялася по-справжньому.

О сімнадцятій десять я зайшла до невеликої кав'ярні на Маріацькій. Кирило сидів за столиком біля вікна, тримаючи на колінах розгорнутий нотатник. Коли побачив мене, закрив його й підвівся.

На ньому не було нічого особливого. Темні штани, світлий светр, пальто, перекинуте через спинку стільця. І все ж я одразу помітила, що він почувається вільніше, ніж у клубі. Ніби місце без інструментів і публіки, яка чекає на виступ, дозволяло йому бути менш обережним.

— Я запізнилася на десять хвилин, — сказала я.

— Помітив.

— Мав нагоду втекти.

— Я замовив тобі воду. Вирішив, що кава потребує консультації.

На столі справді стояла склянка води. Ця дрібниця обеззброїла мене сильніше, ніж мала б.

Я сіла навпроти нього.

— Що з розкладом?

Кирило відкрив нотатник.

— Я поговорив із музикантами. Можемо відмовитися від двох додаткових репетицій, якщо заздалегідь підготуємо референсні записи. Третю спробую провести без повного звукового обладнання.

— Ти вже не пообіцяв їм ці дати?

— Ні. Роман вписав їх, перш ніж отримав моє підтвердження.

— Він мав запитати нас обох.

— Згоден.

Він дістав аркуш і посунув його до мене. Там були прізвища, вільні дати музикантів і докладні пропозиції. Біля кожної зміни стояло коротке пояснення. Мені не доводилося здогадуватися, що автор мав на увазі.

— Ти підготував це сьогодні? — запитала я.

— Більшу частину. Почав у потязі.

— Звідки повертався?

— Із Вроцлава. Учора ввечері мав виступ.

— І сьогодні ти вже в Катовіце?

— Маю тут кілька зобов'язань.

Він сказав це так, ніби подорожі між містами були такою самою звичайною справою, як щоденна прогулянка до магазину. Я згадала аркуш із датами, що